

Eurostudent V-tutkimuksen tuloksista arvokasta tietoa korkeakoulupedagogiikan kehittämiseksi

Kansainvälisen Eurostudent V -tutkimuksen tulokset julkaistiin 25.2.2015. Tutkimuksen tavoite on koota vertailukelpoista tietoa eurooppalaisten korkeakouluopiskelijoiden elinoloista ja opiskelusta poliittisten päättäjien, korkeakoulujen ja tutkijoiden käyttöön. Tutkimukseen osallistui 30 maata, joiden lisäksi kaksi maata oli mukana tarkkailijan roolissa. Tutkimus antaa laajasti tietoa opiskelijoiden elinoloista, opinnoista sekä tyytyväisyydestä opintoihin, mikä tekee siitä mielenkiintoisen myös pedagogiikan kehittämisen näkökulmasta. Korkeakoulupedagogiikan näkökulmasta erityisen kiinnostavaa on Eurostudent V:n tutkimustulos opiskelijoiden tyytyväisyydestä opetuksen pedagogiseen laatuun eri maissa.

Helmikuussa 2015 julkaistiin jo viidennen korkeakoulutuksen sosiaalista ulottuvuutta selvittäneen Eurostudent-kyseilytutkimuksen tulokset (Hauschildt, Gwosć, Netz, & Mishra, 2015). Tutkimushankkeeseen osallistui 30 maata vuosina 2012–2015, ja samaan kysymyspohjaan perustuvaan kyseilytutkimukseen vastasi yli 210 000 korkeakouluopiskelijaa eri puolilta Euraasian mannerta. Näin saatiin muodostettua ainutlaatuinen kansainvälinen ja ajantasainen vertailu-aineisto korkeakouluopiskelijoiden elinoloista ja opiskelusta.

Euroopan komissio on yksi tutkimushankkeen päärahoittajista. Suomessa tutkimus on verrattain tuntematon, ja tällä kirjoituksella on tarkoitus tehdä aineistoa tunnetuksi, koska sen käyttöön on luotu nyt uusi sähköinen tietokanta (ks. eurostudent.eu), jota kuka tahansa voi käyttää esimerkiksi opiskeluolosuhteiden selvittämiseksi Bulgariassa.

Keväällä 2013 kerätty Suomen osuus Eurostudent V -aineistosta koostuu 3 620 ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijan vastauksista. Suomessa kansallisesta tiedonkeruusta vastasi opetus- ja kulttuuriministeriö yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Kansallinen tiedonkeruu noudatti päälinjoiltaan Eurostudent V -hankkeen suositusta, jonka mukaan aineisto hankittiin todennäköisyyslaskentaan perustuvalla otoksella. Otos muodostettiin oppilaitostilastoa hyödyntäen. Edellisistä Eurostudent-kierroksista poiketen otokseen otettiin tällä viidennellä tutkimuskierroksella mukaan myös niin sanotut aikuisopiskelijat, ulkomaiset tutkinto-opiskelijat sekä jatko-opiskelijat. Oppilaitokset lähettivät Tilastokeskukselle perusjoukon sähköpostiosoitteet kyselyn lähettämistä

varten. Otokseen poimittiin 19 809 opiskelijaa, ja painotus korjasi tulokset vastaamaan perusjoukkoa. Painotettu vastausprosentti oli Suomessa lopulta 33 %. Yliopisto-opiskelijat olivat hieman ammattikorkeakouluopiskelijoita innokkaampia vastaajia: yliopistojen vastausosuus oli 37 prosenttia, ammattikorkeakoulujen 32 prosenttia. Ulkomalaisten opiskelijoiden vastaushalukkuus ei yltänyt suomalaisten perustutkinto-opiskelijoiden tasolle. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2014.)

Kyselyn toteutustapa vaihteli paljon eri maissa. Internet-kyselyn toteutti 21 maata, joista osa käytti lisäksi apuna postikyselyä. Muutama maa teki kyselyn luokkahuonekyselynä ja yksi maa puhelinhaastatteluna. Kahdeksassa maassa kysely kosketti kaikkia maassa opiskelevia, 13 maassa ulkomaiset opiskelijat jätettiin kohdejoukon ulkopuolelle. Koska vain kahdeksassa maassa kysely osoitettiin myös jatko-opiskelijoille, nämä vastaukset eivät ole mukana lopullisessa kansainvälisessä aineistossa. (Hauschildt ym., 2015.)

Eurostudent V -kysely perustui aiempien tutkimuskierrosten kyselyihin, joilla on eri ulottuvuuksista selvitetty korkeakouluopiskelijoiden elämää Euroopassa. Korkeakouluopiskelijoiden taustatietojen (syntymävuosi, sukupuoli, vastaajan sekä vastaajan äidin ja isän syntymämaat, kielitaito, lasten lukumäärä ja syntymävuodet sekä äidin ja isän koulutustaso) lisäksi kyselyssä kysyttiin opintoihin hakeutumisesta, asumisesta, taloudellisesta tilanteesta, opiskelutavoista, ajankäytöstä, työskentelystä, tyytyväisyydestä opintoihin sekä opintojen etenemisestä. Kyselyllä kartoitettiin myös opiskelijoiden kansainvälistä liikku-

vuotta ja opiskelijoiden odotuksia tulevaisuuden suhteen, syitä jatko-opintoihin hakeutumiselle sekä jatko-opintojen rahoitusta.

Eurostudent V -tutkimuksen tulokset ovat mielenkiintoisia korkeakoulupedagogiikan kehittämisen näkökulmasta. Heterogeenisen opiskelijajoukon tunteminen luo tärkeän pohjan korkeakoulupedagogiikan kehittämiseksi, jotta tiedettäisiin, millaisia erityistarpeita eri opiskelijaryhmillä on. Tutkimus antaa laajasti tietoa opiskelijajoukkojen erityispiirteistä niin kansallisella tasolla kuin kansainvälisesti. Kun opiskelijajoukon ominaisuuksista ja erityispiirteistä on hankittu tarkkaa tietoa laajalla kyselyaineistolla, pystytään opetusta kehittämään kerätyn tiedon pohjalta. Tutkimus antaa esimerkiksi tärkeää tietoa opiskelijoiden työssäkäynnistä ja ajankäytöstä. Suomessa 57 prosenttia itsenäisesti asuvista opiskelijoista työskentelee lukuvuoden aikana. Työssäkäyvien opiskelijoiden määrä on huomattava myös kansainvälisessä aineistossa: yli puolessa Eurostudent-maista ainakin 40 prosenttia itsenäisesti asuvista opiskelijoista käy töissä. Työssäkäynti näyttää vievän aikaa erityisesti kontaktiopetukseen osallistumiselta ja opetuksen seuraamiselta, joten joustavien opiskelumenetelmien kehittäminen työskentelevien opiskelijoiden käyttöön on tarpeen niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. (Hauschildt ym., 2015.) Toisaalta Suomen aineistossa perheellisten opiskelijoiden joukko on muihin maihin verrattuna suhteellisen suuri (17 % opiskelijoista perheellisiä, ks. Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2014), jolloin herää kysymyksiä siitä, miten nykyinen korkeakouluopetus vastaa näiden perheellisten opiskelijoiden elämäntilanteisiin.

Korkeakoulupedagogiikan näkökulmasta erityisen kiinnostavaa on tutkimustulos opiskelijoiden tyytyväisyydestä opetuksen pedagogiseen laatuun eri maissa. Suomalaisista opiskelijoista 69 prosenttia on tyytyväisiä opetuksen laatuun, mikä on kansainvälisessä vertailussa hyvä tulos. Tyytyväisimpiä ollaan Irlannissa, jossa 84 prosenttia opiskelijoista on tyytyväisiä opetuksen laatuun. Muita Suomea paremmin menestyneitä maita ovat esimerkiksi Tšekki, Viro sekä Malta. (Hauschildt ym., 2015.) Näitä ja monia muita Eurostudentin tuloksia voi käyttää hyödyksi myös kansainvälisen yhteistyön ja opiskelijaliikkuvuuden suunnittelussa ja markkinoinnissa. Tutkimus kertoo myös hyvin yksityiskohtaista tietoa esimerkiksi opiskelijoiden asuinoloista eri Euroopan maissa.

Paitsi poliittisen päätöksenteon tueksi ja kansainvälisten vertailujen välineeksi, Eurostudent V-kierroksen da-

taa voidaan hyödyntää laajasti myös muiden toimijoiden tutkimustarpeisiin sekä korkeakouluopetuksen kehittämisen tueksi. Suomen Eurostudent-aineisto, myös korkeakoulukohtaisesti, on saatavilla Yhteiskuntatieteellisestä tietoarkeistosta Tampereelta. Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden maiden dataan voi tutustua Eurostudent V -hankkeen sivuilla www.eurostudent.eu. Suomen Eurostudent V -tulokset julkaistiin jo keväällä 2014 Opiskelija-tutkimus 2014 – Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja opiskelu -julkaisussa (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2014). Helmikuussa 2015 julkaistu kansainvälisiä tuloksia vertaileva tutkimusraportti Social and Economic Conditions of Student Life in Europe 2012–2015. Synopsis of Indicators (Hauschildt ym., 2015) on julkaistu myös sähköisesti.

Suomi on jo luvannut osallistua uudelle Eurostudent VI -kierrokselle, mikäli Euroopan komission rahoitus hankkeelle varmistuu. Tavoitteemme on nostaa kansallista vastausprosenttia niin, että tutkimuksen relevanssia ja hyödyntämisastetta voitaisiin edelleen lisätä kansallisesti. Kuten todettua, aineistoa on hyödynnetty jo toista vuosikymmentä kansallisen koulutuspoliittisen päätöksenteon tukena, mutta tutkimusaineistoa voisi nykyistä enemmän hyödyntää myös paikallisesti ja korkeakoulukohtaisesti opiskeluolosuhteiden ja pedagogiikan kehittämisessä. Näin ollen toivomme, että korkeakoulujen henkilöstö kannustaa opiskelijoita vastaamaan aktiivisesti Eurostudent-kyselyyn keväällä 2016. Tällä tavoin saamme myös Suomea aiempaa enemmän esille vetovoimaisena ja laadukkaana opiskelumaana.

Johanna Moisio, HT, työskentelee opetus- ja kulttuuriministeriössä korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osastolla ja Lotta Viljamaa, VTK, työskenteli korkeakouluharjoittelijana ministeriössä 2015.

INTERNETSIVUT

Eurostudent-tietokanta: www.eurostudent.eu

LÄHTEET

Hauschildt, K., Gwosć, C., Netz, N., & Mishra, S. (2015). *Social and economic conditions of student life in Europe. Synopsis of indicators. Eurostudent V 2012–2015*. Bielefeld: W. Bertelsmann Verlag.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2014). *Opiskelijatutkimus 2014. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja opiskelu*. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2014:10.